

Hoi Caspar,

Urgenda, één van de machtigste milieuorganisaties van Nederland, heeft biomassa onlangs afgedaan als duurzame energiebron. Volgens Urgenda-directeur Minnesma is het subsidiëren van houtgestookte biomassacentrales “een vergissing” en moet Nederland vooral aardgas blijven gebruiken. Biomassa is echter een belangrijke pijler in het klimaatbeleid van Nederland. Zijn subsidies (alleen al € 11,4 miljard door de Nederlandse overheid) en beleggingen in biomassa daarmee straks weggegooid geld?

Onze economie kan niet alleen draaien op zonne- en windenergie. Daarvoor is zon en wind niet in voldoende mate op continue basis aanwezig en er bestaan nog geen methodes om energie grootschalig op te slaan. Daarom zijn andere energiebronnen nodig.

“Als grote kolencentrales tot biomassacentrales worden omgebouwd, leidt dat tot 5 procent meer uitstoot.”

Binnen de Europese Unie wordt biomassa gezien als een duurzaam alternatief voor fossiele brandstoffen. Om de energie uit biomassa te halen, wordt deze meestal verbrand in biomassacentrales. De CO₂-uitstoot van de verbrande biomassa wordt opgenomen door bijvoorbeeld nieuwe bomen aan te planten. Op basis van deze gedachte wordt hierop grootschalig ingezet en vertegenwoordigt het inmiddels 60 procent van alle duurzame energie die in Nederland geproduceerd wordt (2019).

De laatste tijd nemen bezwaren tegen biomassa toe. Bij het verbranden van hout komt namelijk in één keer alle CO₂ vrij die in tientallen jaren in de natuur is vastgelegd. Deze CO₂ draagt op korte termijn bij aan klimaatverandering zolang nieuw aangeplante bomen nog niet volgroeid zijn. Biomassacentrales stoten daarbij meer CO₂ uit dan kolencentrales, blijkt uit onderzoek in opdracht van ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Als grote kolencentrales tot biomassacentrales worden omgebouwd, leidt dat tot 5 procent meer uitstoot. Ook is er discussie over het landgebruik dat nodig is om biomassa te verbouwen: de grond waarop energiegewassen worden geteeld kan niet worden gebruikt voor het verbouwen van voedsel. Daarom pleiten milieuorganisaties zoals Urgenda ervoor om biomassa als geheel in de ban te doen.

In het debat over het gebruik van biomassa wordt vaak een belangrijke nuance weggelaten. Biomassa kan weldegelijk een positieve bijdrage leveren aan het bereiken van de klimaatdoelstellingen, mits er aan strikte voorwaarden wordt voldaan. Gebruik bij voorkeur alleen afvalhout of andere materialen die anders in de natuur zouden weggroten. De CO₂ die door verbranding wordt uitgestoten, zou in dat geval ook zonder gebruik van biomassa zijn vrijgekomen. Daarnaast moet de impact op biodiversiteit en emissies tijdens het vervoer van biomassa geminimaliseerd worden door de transportketen te verkorten of te verduurzamen.

Nederland heeft al vastgelegd dat het bijstoken van biomassa door energiecentrales alleen mag als de CO₂-uitstoot minimaal 70 procent lager is dan bij de verbranding van fossiele brandstoffen. De Sociaal Economische Raad is bovendien bezig met het opstellen van aanvullende eisen voor de inzet van biomassa. Dit is van belang om te bepalen of er voldoende biomassa beschikbaar is dat voldoet aan de eisen, om het aandeel in de totale energieproductie te vergroten en daarmee de klimaatdoelstellingen te halen. Het Planbureau voor de Leefomgeving heeft berekend dat duurzame biomassa na 2030 schaars wordt in de wereld en daarmee de klimaatambities kan ondermijnen.

In het licht van de toenemende vraag en beperkt aanbod, lijkt (duurzame) biomassa op het eerste gezicht een aantrekkelijke belegging. Maar is dit ook daadwerkelijk het geval? Wat is jouw perspectief als belegger op het gebruik van biomassa als duurzame energiebron?

Groet,

Ruud Hadders
Responsible Investment Officer - ACTIAM

Hoi Ruud,

Net zo goed als alle andere duurzame manieren van energieopwekking is het gebruik van biomassa enorm gestegen. In 2000 was de geïnstalleerde capaciteit nog 36 gigawatt en dit is gestegen naar 126 gigawatt in 2018 volgens de laatste statistieken (bron: BloombergNEF). En dan te bedenken dat 1 gigawatt - op basis van conservatieve inschattingen rond het verlies van stroom en efficiëntie van opwekking - zo rond de 300.000 of meer huishoudens zou kunnen voorzien van elektriciteit; dan praten we over aardig wat huishoudens. De groei van ongeveer 36 gigawatt naar 126 gigawatt is natuurlijk groot, maar als we kijken naar bijvoorbeeld zonne-energie en wind dan stelt deze groei nauwelijks wat voor. Voor zon zien we twee gigawatt in 2000 en 532 in 2018 en voor wind zien we een groei van 16 in 2000 naar 577 in 2018. Daarbij zijn fossiele brandstoffen voor de opwekking van elektriciteit in dezelfde periode ook verdubbeld in capaciteit. Dit komt mede door de economische groei waarbij elektriciteit een sleutelrol inneemt.

Ook binnen de energiemix is biomassa tot op heden een kleine speler. Binnen de energiemix is biomassa wel gestegen van 1,17 procent naar 1,89 procent, maar in het grote geheel valt dit in het niet bij de groei van de andere duurzame bronnen van elektriciteit. Zo is zonne-energie van een nihil bijdrage gestegen naar om en nabij de 8 procent van de totale mix. Om dan ook een lang verhaal kort te maken: in de afgelopen twee decennia zijn er vanuit mijn perspectief als portefeuillemanager aantrekkelijkere beleggingen geweest binnen de duurzame energieopwekking dan biomassa. Aan deze alternatieven kleven zover ik weet minder controverses met betrekking tot CO₂ die toch vrijkomt.

Daarnaast kan je afleiden uit de geïnstalleerde capaciteit van biomassa, dat ook de betreffende markt en de aandelen waarin er direct kan worden belegd in biomassa erg beperkt is. Beursgenoteerd is er een aandeel dat een directe exposure geeft aan biomassa en dat is het in de Verenigde Staten genoteerde EnvivaPartners dat houten pellets maakt voor het genereren van elektriciteit op schaal. In de afgelopen jaren heeft dit aandeel het significant beter gedaan dan de brede markt (over twee jaar 27,5 procent versus 16,26 procent). Maar of er dan ook geconcludeerd kan worden dat een belegging in biomassa per definitie een goede belegging is, is onmogelijk met zo'n kleine steekproef.

Wat er wel in de markt gebeurt, is dat biomassa wel complementair wordt gezien aan zonne- en windenergie. Naast Enviva zullen grotere nutsbedrijven kijken hoe biomassa als een soort van back-up kan dienen voor wanneer de zon niet schijnt en de wind niet waait en er toch elektriciteit nodig is. Ook is er een beoordeling van de EU gaande voor de EU-taxonomie waar bedrijfsactiviteiten als duurzaam worden aangeduid en dit als een duurzame belegging wordt bestempeld. Bedrijven die nu aan de frontlinie staan van duurzame opwekking, waarbij ook biomassa wordt opgewekt, hebben er ook baat bij om biomassa als duurzaam aangeduid te krijgen. Een bedrijf als Orsted wat echt als frontrunner wordt gezien binnen duurzame nutsbedrijven, is er dan ook open over dat het in gesprek is met de EU over de opname van biomassa in de EU-taxonomie.

Biomassa als onderdeel van de elektriciteitsmix en de groei vertellen een verhaal van beperkte groei in de afgelopen decennia, maar als biomassa onder de EU-taxonomie bestempeld wordt als duurzaam en er vanuit de overheid gepusht wordt voor de inzet van biomassa, dan kan het een interessante belegging worden. Maar wat mij betreft als achtervang voor zonne- en windenergie.

Groet,

Caspar Snijders
Portefeuillemanager Aandelen - ACTIAM

